

Opinions of Prince of Songkla University Students on the University Environment

Yukol Thongton¹, Wicha Petkao², Jamaree Sirirat³,
and Apidach Lenukul⁴

¹M.Ed.(Higher Education), Execute Official,
Faculty of Pharmaceutical Sciences,

²M.Ed.(Higher Education), Student Affairs Officer,
Division of Student Affair, President's Office,

³B.A.(History), Execute Official,
Faculty of Agro-Industry,

⁴B.A.(Sociology and Humanities), Educator,
Faculty of Pharmaceutical Sciences, Prince of Songkla University

Abstract

The objective of this study was to determine the students' opinions on environmental aspects of Prince of Songkla University. The study population was students in the faculties offering bachelor degree located at the following campuses: Hat yai, Pattani and Phuket. The samples were selected by stratified random sampling. The subjects completed 78 item-questionnaires at the second semester of the academic year of 1998. The statistical analysis included descriptive statistics, T-test, F-test and LSD for group comparisons. In-depth interviews were conducted to get a better understanding of the students' opinions. The results revealed the students had moderate opinions on all aspects of environments.

Key words: Prince of Songkla University, students' opinions, university environment

ทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อม ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ยุคล ทองตัน¹, วิชา เพชรขาว², จามรี ศิริรัตน์³ และ อภิเดช เลนุกุล⁴

¹ศษ.ม.(การอุดมศึกษา), เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
คณะเภสัชศาสตร์

²ศษ.ม.(การอุดมศึกษา), นักกิจการนักศึกษา
กองกิจการนักศึกษา

³ศษ.บ.(ประวัติศาสตร์), เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
คณะอุตสาหกรรมเกษตร

⁴ศษ.บ.(สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา), นักวิชาการศึกษา
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาในคณะวิชาที่มีการสอนในระดับปริญญาตรี ในวิทยาเขตหาดใหญ่ ปัตตานี และภูเก็ต ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2541 การสุ่มตัวอย่างเป็นแบบแบ่งชั้น โดยใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 78 ข้อ และสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเพื่ออธิบายความคิดเห็นต่างๆ ให้ชัดเจนขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแปรปรวน ใช้ T-test และ F-test ในกรณีพบความแตกต่างระหว่างคู่ใช้การทดสอบโดยวิธี LSD ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์โดยรวมในระดับปานกลาง

คำสำคัญ: ทัศนะของนักศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย มีหน้าที่สร้างกำลังคนในด้านวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง เพื่อพัฒนาประเทศและพัฒนาคนในประเทศให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้และความเข้าใจในศิลปะ (ราชกิจจานุเบกษา, 2520) ซึ่งนอกจากจะจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสติปัญญาอันเป็นงานหลักแล้ว สถาบันการศึกษายังต้องทำหน้าที่ส่งเสริมด้านอื่นๆ เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณภาพด้วย เพราะนักศึกษาจะประสบ

ความสำเร็จหรือไม่นั้นจะต้องมีทั้ง IQ และ EQ ประกอบกัน

นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในวัยหนุ่มสาว มีความแตกต่างกันในหลายๆ ด้าน ถึงแม้ว่านักศึกษาเหล่านี้พยายามจะเข้าใจและยอมรับสภาพแวดล้อมต่างๆ ในมหาวิทยาลัย แต่บางโอกาสสิ่งเหล่านี้ อาจทำให้เขาเกิดความวิตกกังวล สับสน ไม่เข้าใจและไม่ยอมรับ เช่น การปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อนและอาจารย์

วิธีการเรียนการสอนที่แตกต่างไปจากระดับโรงเรียน การปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ความวิตกกังวลเหล่านี้ย่อมมีผลกระทบต่อการเรียนรู้และการพัฒนาในด้านอื่นๆ ด้วย ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องในมหาวิทยาลัยที่ต้องดูแลนักศึกษา ควรมีข้อมูลเกี่ยวกับนักศึกษาในทุกๆ ด้าน รวมไปถึงความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ความต้องการของนักศึกษาเพื่อนำมาสู่การแก้ปัญหาต่างๆ (วัลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2530) เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ใช้ชีวิตในการเรียน การปรับตัว การใช้ชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัยได้อย่างมีความสุขและสามารถประสบความสำเร็จในการศึกษา เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพเพื่อทำประโยชน์ให้กับสังคมและประเทศชาติต่อไปได้

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับเยาวชนในภาคใต้ โดยได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2511 และได้เริ่มเปิดดำเนินการให้การศึกษาเป็นครั้งแรกที่วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งเป็นการเรียนการสอนในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ต่อมาได้จัดตั้งวิทยาเขตขนาดใหญ่เพื่อจัดการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ และวิทยาศาสตร์สุขภาพ ปัจจุบันนี้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้ขยายการศึกษาไปยังพื้นที่ต่างๆ ในเขตภาคใต้อีก 3 วิทยาเขต คือ โครงการจัดตั้งวิทยาเขตภูเก็ต โครงการจัดตั้งวิทยาเขตตรังและโครงการจัดตั้งวิทยาเขตสุราษฎร์ธานี รวมกับ 2 วิทยาเขตเดิมเป็น 5 วิทยาเขต ซึ่งในแต่ละพื้นที่จะมีจุดเน้นในการพัฒนาทางวิชาการในแต่ละสาขาที่แตกต่างกัน รวมถึงปรัชญาการศึกษาของแต่ละสาขาวิชาที่แตกต่างกันออกไปด้วย สภาพแวดล้อมในแต่ละวิทยาเขตไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมด้านวิชาการ ด้านกายภาพ ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านบริการนักศึกษาและด้านความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อน จะมีความเป็นตัวของตัวเองในแต่ละวิทยาเขตตามปัจจัยด้านการบริหาร การจัดการ สภาพภูมิประเทศ สังคม รูปแบบของการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย รวมทั้งการได้มาซึ่งงบประมาณในการจัดการในแต่ละวิทยาเขต ซึ่งสภาพแวดล้อมดังกล่าวของแต่ละวิทยาเขตย่อมจะมีผลกระทบต่อวิถีชีวิต การเรียนการสอนและผลสำเร็จของการศึกษาได้

ดังนั้นการศึกษาทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จึงนำไปสู่การวางแผนปรับปรุงและแก้ไขสภาพแวดล้อมด้านต่างๆ ของมหาวิทยาลัยเพื่อส่งเสริมให้เกิดการผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์ออกไปรับใช้ชาติให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนะของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในด้านกายภาพ ด้านวิชาการ ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านบริการนักศึกษา และด้านความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อน
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมในด้านต่างๆ ตามตัวแปร เพศ ระดับชั้นปี วิทยาเขตและกลุ่มวิชา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย หมายถึง สภาพการณ์และลักษณะต่างๆ ของมหาวิทยาลัยที่เป็นสิ่งเร้าที่มีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่และการพัฒนาของนักศึกษาในทุกด้าน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งสภาพแวดล้อมออกเป็น 5 ด้าน

1.1 สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ หมายถึง สภาพเกี่ยวกับอาคาร สถานที่ภายในมหาวิทยาลัย เช่น อาคารเรียน ห้องเรียน อาคารสำนักงาน โรงอาหาร ร้านค้า สถานที่ออกกำลังกาย สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ความสะอาด ความสะดวก รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภค อุปโภค ภายในมหาวิทยาลัย

1.2 สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ หมายถึง สภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการศึกษานักศึกษา เช่น บรรยากาศในการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน วิธีสอน เทคนิคการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับผู้สอน การวัดผลการศึกษา บรรยากาศทางวิชาการทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

1.3 สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนักศึกษา หมายถึง ลักษณะกิจกรรมต่างๆ ที่นักศึกษาหรือมหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อให้นักศึกษาได้เข้าร่วม เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพ คุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษานอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียน แบ่งออก

เป็น 4 ประเภท คือ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมส่งเสริมวิชาการ กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและ กิจกรรมกีฬาและสันทนาการ

1.4 สภาพแวดล้อมด้านบริการนักศึกษา หมายถึง ลักษณะสภาพการณ์ต่างๆ ที่จัดให้แก่ นักศึกษา ได้รับความสะดวก สบาย และปลอดภัย เช่น บริการแนะแนวและการให้คำปรึกษา บริการจัดหางาน และด้านอาชีพ บริการสุขภาพอนามัย บริการด้านสวัสดิการ ด้านอุปโภค บริโภค บริการห้องสมุด บริการการใช้คอมพิวเตอร์ และบริการด้านประชาสัมพันธ์

1.5 สภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อน หมายถึง ลักษณะความสัมพันธ์กัน พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการคบหาเพื่อนร่วมและต่างสถาบัน การรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการพัฒนานักศึกษา

2. ทักษะ หมายถึง ความเห็น หรือการเห็นของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ ด้านบริการ ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านบริการนักศึกษา และด้านความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อน

3. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษามหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ปัตตานี และภูเก็ต ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ชั้นปีที่ 1, 2, 3 และปีสุดท้าย (ปี 4 และ 5, 6 ในคณะเภสัชศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ และคณะแพทยศาสตร์)

4. วิทยาเขต หมายถึง เขตการศึกษาของมหาวิทยาลัยที่มีคณะหรือวิทยาลัย ตั้งแต่สองส่วนราชการขึ้นไปตั้งอยู่ในเขตนั้น ตามที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาใน 3 วิทยาเขต คือ วิทยาเขตหาดใหญ่ ปัตตานี และวิทยาเขตภูเก็ต

5. กลุ่มวิชา หมายถึง ลักษณะหลักสูตรที่ใช้ในการแบ่งนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นกลุ่มตามเนื้อหาของหลักสูตร ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งกลุ่มนักศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

5.1 กลุ่มวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ประกอบด้วย นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะทรัพยากรธรรมชาติ คณะอุตสาหกรรมเกษตร และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

5.2 กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ ประกอบด้วย นักศึกษาคณะแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ และคณะเภสัชศาสตร์

5.3 กลุ่มสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ คณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาคณะ ปกติระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ปัตตานี และภูเก็ต ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 11,070 คน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มวิชา คือ นักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี จำนวน 4,406 คน นักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 2,208 คน และนักศึกษากลุ่มสังคมศาสตร์ จำนวน 4,456 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาคณะ ปกติระดับปริญญาตรี จำนวน 1,393 คนคิดเป็นร้อยละ 12.58 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นของนักศึกษาชั้นปี 1, 2, 3 และปีสุดท้าย (4-6) ทั้งกลุ่มวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพและกลุ่มสังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ปัตตานี และภูเก็ต ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2541

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักศึกษา เช่น เพศ ระดับชั้นปี วิทยาเขตที่ศึกษาและกลุ่มวิชา

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามทัศนคติหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพจำนวน 25 ข้อ ด้านวิชาการ จำนวน 16 ข้อ ด้านกิจกรรมนักศึกษา จำนวน 10 ข้อ ด้านบริการนักศึกษา จำนวน 9 ข้อ และ

ด้านความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อน จำนวน 11 ข้อ แต่ละข้อ มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด โดยใช้วิธีกำหนดตามน้ำหนักสมมติ (arbitrary weighting method) กำหนดให้แต่ละตัวเลือกมีน้ำหนักเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ ส่วนข้อความในทางลบแต่ละข้อให้ค่าน้ำหนักคะแนนในทางตรงกันข้าม

ได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญในประเด็นที่ศึกษา จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบความสอดคล้องและความตรงตามเนื้อหา และปรับปรุงแนวคำถามให้เหมาะสม นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบกับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค การคำนวณใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS/PC ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งชุด เท่ากับ 0.9252

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานด้านกิจการนักศึกษาในการแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในทุกวิทยาเขต แบบสอบถามที่แจกมีจำนวนทั้งสิ้น 1,393 ชุด และได้รับคืน 1,331 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.55 ระยะเวลาการเก็บแบบสอบถามตั้งแต่ มกราคม-มีนาคม 2542 และสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับนักศึกษาที่เป็นกรรมการในสโมสรนักศึกษาในคณะวิชาต่างๆ คณะวิชาละ 2 คน รวม 24 คน เกี่ยวข้องกับข้อเสนอแนะที่มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงแก้ไข

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บโดยใช้แบบสอบถามนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน เช่น ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มใช้ T-test และ F-test และ ใช้ LSD (The Least-Significant Difference Method) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มเป็นรายคู่ เมื่อค่า F-test จากการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับการสัมภาษณ์เจาะลึกนำมาวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่ออธิบายสนับสนุนผลการวิเคราะห์ทางสถิติ

ผลการวิจัย และการอภิปรายผล

1. ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.7 เป็นนักศึกษายู่ในชั้นปีที่ 2 มากที่สุด ร้อยละ 26.4 รองลงมาเป็นชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีสุดท้าย (4-5-6) คิดเป็นร้อยละ 26.4, 25.5, 24.3 และ 23.9 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างกำลังศึกษาอยู่ในวิทยาเขตหาดใหญ่จำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.3 รองลงมาเป็นวิทยาเขตปัตตานี และวิทยาเขตภูเก็ต คิดเป็นร้อยละ 23.1 และ 2.6 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างอยู่ในกลุ่มวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.6 กลุ่มสังคมศาสตร์และกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ คิดเป็นร้อยละ 38.4 และ 20.0 ตามลำดับ

2. ทัศนะของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ทัศนะของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ตารางที่ 1) มีรายละเอียดดังนี้

สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ นักศึกษามีทัศนะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีทัศนะอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนทัศนะที่อยู่ในระดับน้อยคือ มีที่นั่งทำงานอ่านหนังสือนอกห้องเรียนไม่เพียงพอ ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่านักศึกษาที่พักในหอพักของมหาวิทยาลัยหรือหอพักของเอกชนนั้น ตามสภาพความเป็นจริงของแต่ละหอพักจะต้องร่วมพักกับนักศึกษาคนละสาขาวิชา และในห้องพักแต่ละห้องจะพักรวมกันหลายคน ทำให้สภาพห้องพักไม่เป็นสถานที่ๆ ทำให้เกิดความสงบที่จะเสริมให้เกิดสมาธิในการเรียนให้ได้ผลดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิชา เพชรขาว (2531) พบว่านักศึกษาหอพักประสบปัญหาเสียงรบกวนของห้องพักของนักศึกษาที่อยู่ข้างเคียง และบริเวณโดยรอบหอพักจะเป็นร้านค้า ประกอบกับการเรียนที่ต้องอาศัยการร่วมคิด ร่วมศึกษาในแต่ละวิชา ทำให้มีความต้องการเพื่อนร่วมทำงาน ร่วมอ่านหนังสือจากคณะฯ และสาขาวิชาเดียวกัน สถานที่ๆ จะสงบนอกเวลาเรียนที่อยู่ในมหาวิทยาลัยและเป็นสถานที่ๆ ค่อนข้างดีและทำให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยในยามค่ำคืน

ตารางที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐานรายข้อตามทัศนะของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ด้านต่าง ๆ รวม 5 ด้าน

สภาพแวดล้อม	\bar{X}	S.D	ความหมาย
1. สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ			
1.1 อาคาร สถานที่เรียน ตั้งอยู่ในระยะทางเหมาะสม ไปมาสะดวก	3.33	0.86	เห็นด้วยปานกลาง
1.2 มีทางเดินติดต่อระหว่างอาคารต่างๆ ได้สะดวก	3.13	0.89	เห็นด้วยปานกลาง
1.3 อาคาร สถานที่เรียนมีความสะอาด	3.20	0.78	เห็นด้วยปานกลาง
1.4 การตกแต่งบริเวณอาคารสวยงาม	2.95	0.83	เห็นด้วยปานกลาง
1.5 มีป้ายบอกเส้นทาง สถานที่เข้าใจง่าย	2.79	0.87	เห็นด้วยปานกลาง
1.6 ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา	3.02	1.56	เห็นด้วยปานกลาง
1.7 ห้องเรียนมีอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์เหมาะสมทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ	2.96	0.96	เห็นด้วยปานกลาง
1.8 สภาพห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทได้ดี	3.09	1.22	เห็นด้วยปานกลาง
1.9 สภาพห้องเรียนมีอุณหภูมิพอเหมาะ	3.07	1.23	เห็นด้วยปานกลาง
1.10 สภาพห้องเรียนมีแสงสว่างพอเหมาะ	3.35	0.81	เห็นด้วยปานกลาง
1.11 สภาพห้องเรียนไม่มีเสียงรบกวนจากภายนอก	3.04	1.29	เห็นด้วยปานกลาง
1.12 มีที่นั่งทำงาน อ่านหนังสือนอกห้องเรียนเพียงพอ	2.41	1.27	เห็นด้วยปานกลาง
1.13 มีห้องสมุดตั้งอยู่ในบริเวณที่สะดวกแก่การศึกษาค้นคว้า	3.32	0.94	เห็นด้วยปานกลาง
1.14 ห้องสมุดมีที่นั่งเพียงพอกับการศึกษาค้นคว้า	2.81	1.03	เห็นด้วยปานกลาง
1.15 ห้องสมุดมีอุณหภูมิ แสงสว่างพอเหมาะ	3.25	0.93	เห็นด้วยปานกลาง
1.16 มีโรงอาหารที่ถูกลักษณะ	2.82	0.90	เห็นด้วยปานกลาง
1.17 มีที่นั่งรับประทานอาหารเพียงพอกับนักศึกษา	2.72	0.97	เห็นด้วยปานกลาง
1.18 ราคาอาหารเหมาะสมกับปริมาณและคุณภาพ	3.09	0.90	เห็นด้วยปานกลาง
1.19 ห้องน้ำมีจำนวนเพียงพอกับนักศึกษา	2.88	0.88	เห็นด้วยปานกลาง
1.20 ห้องน้ำ สะอาดถูกลักษณะ	2.75	1.97	เห็นด้วยปานกลาง
1.21 มีบริเวณจอดรถอย่างเหมาะสม	2.42	0.93	เห็นด้วยปานกลาง
1.22 มีบริเวณที่จอดรถเพียงพอกับนักศึกษา	2.30	0.92	เห็นด้วยน้อย
1.23 ร้านค้าของมหาวิทยาลัยตั้งอยู่ในที่ที่เหมาะสม ไปมาสะดวก	2.98	0.89	เห็นด้วยปานกลาง
1.24 มีการจัดระบบการจราจรภายในมหาวิทยาลัยอย่างเหมาะสม	2.86	1.05	เห็นด้วยปานกลาง
1.25 มีความปลอดภัยในทรัพย์สินในบริเวณมหาวิทยาลัย	2.59	1.04	เห็นด้วยปานกลาง
2. สภาพแวดล้อมทางด้านวิชาการ			
2.1 อาจารย์ส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพเหมาะสมกับการเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา	3.48	0.74	เห็นด้วยปานกลาง
2.2 อาจารย์ส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นในการสอน	3.48	0.78	เห็นด้วยปานกลาง
2.3 อาจารย์ส่วนใหญ่มีความรู้ ความสามารถในการสอน	3.79	1.33	เห็นด้วยมาก
2.4 อาจารย์ส่วนใหญ่เตรียมการสอนมาอย่างดี	3.58	0.77	เห็นด้วยปานกลาง
2.5 อาจารย์ส่วนใหญ่กระตุ้นให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน	3.23	0.84	เห็นด้วยปานกลาง
2.6 อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้เทคนิคสื่อการสอนอย่างเหมาะสม	3.20	0.81	เห็นด้วยปานกลาง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สภาพแวดล้อม	\bar{X}	S.D	ความหมาย
2.7 อาจารย์ส่วนใหญ่กระตุ้นให้นักศึกษาศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	3.35	0.82	เห็นด้วยปานกลาง
2.8 อาจารย์ส่วนใหญ่เข้าสอนตรงเวลา	3.57	0.83	เห็นด้วยปานกลาง
2.9 อาจารย์ส่วนใหญ่เข้าสอนเต็มเวลา	3.66	0.83	เห็นด้วยมาก
2.10 อาจารย์ส่วนใหญ่เอาใจใส่ดูแล อบรม จริยธรรม ความประพฤติ นักศึกษาควบคู่ไปกับเนื้อหาวิชาสอน	3.02	0.87	เห็นด้วยปานกลาง
2.11 อาจารย์ส่วนใหญ่มีความยุติธรรมในการประเมินผลการเรียน	3.29	0.80	เห็นด้วยปานกลาง
2.12 ห้องสมุดมีตำรา วารสารและอุปกรณ์ ช่วยศึกษาค้นคว้าได้ เพียงพอทุกสาขาวิชา	2.83	0.99	เห็นด้วยปานกลาง
2.13 ห้องสมุดจัดบริการศึกษาค้นคว้าความรู้ทางวิชาการจากแหล่ง ข้อมูลอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพทุกสาขาวิชา	2.92	0.95	เห็นด้วยปานกลาง
2.14 นักศึกษามีโอกาสอภิปราย แสดง ความคิดเห็นกับอาจารย์ ในด้านวิชาการอย่างอิสระ	3.00	0.90	เห็นด้วยปานกลาง
2.15 นักศึกษามีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องการจัดการเรียน การสอนได้ทุกกรณี	2.66	0.95	เห็นด้วยปานกลาง
2.16 นักศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ อาจารย์สอนในชั้นเรียน	2.90	0.89	เห็นด้วยปานกลาง
3. สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนักศึกษา			
3.1 มหาวิทยาลัยส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมนักศึกษาทุกด้าน	2.88	1.02	เห็นด้วยปานกลาง
3.2 กิจกรรมนักศึกษาที่จัดเป็นไปตามความสมัครใจของนักศึกษา	3.25	0.96	เห็นด้วยปานกลาง
3.3 อาจารย์ส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมนักศึกษา	2.81	0.90	เห็นด้วยปานกลาง
3.5 กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในมหาวิทยาลัยมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ ต่อนักศึกษา	3.35	0.88	เห็นด้วยปานกลาง
3.6 นักศึกษาส่วนใหญ่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมด้านวิชาการ เช่น ฟังบรรยายพิเศษ การจัดนิทรรศการ ฯลฯ	2.85	0.96	เห็นด้วยปานกลาง
3.7 นักศึกษาส่วนใหญ่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาทั้งภายในและ ภายนอกมหาวิทยาลัย	2.77	1.07	เห็นด้วยปานกลาง
3.8 นักศึกษาส่วนใหญ่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม เช่น งานวันลอยกระทง ฯลฯ	3.18	1.05	เห็นด้วยปานกลาง
3.9 นักศึกษาส่วนใหญ่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ เช่น การออกค่ายอาสาพัฒนา การออกค่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ฯลฯ	2.95	0.95	เห็นด้วยปานกลาง
3.10 นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือและสนใจในการจัดกิจกรรม นักศึกษา	2.69	0.94	เห็นด้วยปานกลาง
3.11 มหาวิทยาลัยให้การสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัด กิจกรรมนักศึกษา เช่น อุปกรณ์ต่างๆ	2.74	0.93	เห็นด้วยปานกลาง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สภาพแวดล้อม	\bar{X}	S.D	ความหมาย
4. สภาพแวดล้อมด้านบริการนักศึกษา			
4.1 มหาวิทยาลัย (รวมถึงอาจารย์ที่ปรึกษา) ให้คำแนะนำในการศึกษา และเลือกวิชาเรียนเป็นอย่างดี	3.02	0.95	เห็นด้วยปานกลาง
4.2 มหาวิทยาลัยจัดการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ	2.66	0.88	เห็นด้วยปานกลาง
4.3 บอร์ดประชาสัมพันธ์ข่าวสารมีสาระน่าสนใจ	2.77	0.87	เห็นด้วยปานกลาง
4.4 นักศึกษาได้รับการเอาใจใส่ดูแลเป็นอย่างดีจากเจ้าหน้าที่รับผิดชอบเมื่อได้รับอุบัติเหตุ หรือเจ็บป่วย	2.78	0.95	เห็นด้วยปานกลาง
4.5 ห้องสมุดให้การบริการดี เหมาะสมแก่การศึกษาค้นคว้า	3.15	0.93	เห็นด้วยปานกลาง
4.6 มีบริการนำดื่มตามอาคารเพียงพอแก่นักศึกษา	2.72	1.00	เห็นด้วยปานกลาง
4.7 มหาวิทยาลัยให้บริการแนะแนวทางด้านอาชีพแก่นักศึกษาอย่างเหมาะสม	2.71	0.89	เห็นด้วยปานกลาง
4.8 มหาวิทยาลัยให้บริการแนะแนวด้านการให้คำปรึกษาปัญหาส่วนตัวเป็นอย่างดี	2.62	0.94	เห็นด้วยปานกลาง
4.9 มหาวิทยาลัยให้บริการ รับ-ส่ง จดหมาย ธนาคณัติ พัสดุภัณฑ์ สะดวกในการติดต่อ	3.16	0.97	เห็นด้วยปานกลาง
5. สภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อน			
5.1 คบเพื่อนที่สนใจการเรียน	3.39	0.86	เห็นด้วยปานกลาง
5.2 เลือกวิชาเรียนตามเพื่อน	3.40	1.01	เห็นด้วยปานกลาง
5.3 ได้รับคำแนะนำในเรื่องการเรียนจากเพื่อน รุ่นพี่	3.82	0.83	เห็นด้วยมาก
5.4 ปรึกษาหารือและร่วมแก้ปัญหาการเรียนกับเพื่อน	3.76	0.82	เห็นด้วยมาก
5.5 ใช้เวลาสังสรรค์กับเพื่อนร่วมมหาวิทยาลัยในโอกาสต่างๆ	3.97	0.87	เห็นด้วยมาก
5.6 มีปัญหาในการทำงานเป็นทีม	3.22	0.92	เห็นด้วยปานกลาง
5.7 ปรึกษาปัญหาส่วนตัวกับเพื่อน ๆ	3.57	0.91	เห็นด้วยปานกลาง
5.8 ปรับตัวเข้ากับเพื่อน ๆ ได้ดี	3.70	0.77	เห็นด้วยมาก
5.9 มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ อย่างอิสระในกลุ่มเพื่อน	3.78	0.80	เห็นด้วยมาก
5.10 เลือกเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาตามเพื่อน	3.46	0.91	เห็นด้วยปานกลาง
5.11 รู้สึกเจียมเหนง ว่าเหว่ เมื่ออยู่ในมหาวิทยาลัย	2.59	1.14	เห็นด้วยปานกลาง

เพื่ออ่านตำราในช่วงเตรียมตัวสอบในแต่ละภาคการศึกษา และทำรายงานร่วมกันในช่วงเวลาเรียนปกติ

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก นักศึกษาทั้ง 3 วิทยาเขตยังมีทัศนะว่าสถานที่จัดรถว่ายังไม่เหมาะสม และเพียงพอกับความต้องการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ควรให้ความสนใจไม่ตัดอกไม้ประดับ ไม่เฉพาะงานพระราชพิธีเท่านั้น และไม่ควรถัดไม้ใหญ่โดยไม่

จำเป็นเพราะความสวยงามและความร่มรื่นทำให้บรรยากาศน่าอยู่อาศัยและคลายเครียดได้ สำหรับอุปกรณ์ในห้องเรียนในแต่ละคณะวิชา และในแต่ละวิทยาเขตนั้นพบว่ามีอุปกรณ์ไม่เท่าเทียมกัน ในเรื่องของร้านอาหารทุกวิทยาเขตยังคงพบว่ามีความสะดวกน้อย มีคน แมว สุนัข จำนวนมาก โดยเฉพาะวิทยาเขตปัตตานี มีคนจำนวนมากอาศัยอยู่ที่ห้องอาหาร ซึ่งสอดคล้องกับ

สถาบันอุดมศึกษาอื่น เช่น ผลการวิจัยของ ไพโรจน์
ด้วงวิเศษ (2533) ที่พบว่านักศึกษาวิทยาลัยครูสงขลามี
ทัศนคติที่ไม่พึงประสงค์ต่อโรงอาหารที่ไม่ถูกสุขลักษณะ
และมีที่นั่งรับประทานอาหารไม่เพียงพอ

ความปลอดภัยในทรัพย์สินและชีวิตใน
มหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก พบว่าวิทยาเขตหาดใหญ่
แสงสว่างในถนนบางสายไม่เพียงพอในการสัญจรอย่าง
ปลอดภัยในยามค่ำคืน พนักงานบริษัทรักษาความ
ปลอดภัยแสดงกิริยาไม่เหมาะสมต่อนักศึกษาหญิงแทบ
ทุกคนที่ต้องผ่านเข้าออกที่ประตูมหาวิทยาลัย ส่วน
วิทยาเขตปัตตานีจะพบปัญหาเด็กท้องถิ่นวัยรุ่นเข้าเขต
หอพักในยามค่ำคืน และก่อปัญหากับนักศึกษา

สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ ตามทัศนะของ
กลุ่มตัวอย่างและที่ให้สัมภาษณ์ พบว่าอยู่ในระดับปาน
กลางค่อนข้างสูง ส่วนทัศนะที่อยู่ในระดับสูงคือ อาจารย์
ส่วนใหญ่มีความรู้ ความสามารถในการสอน อาจจะมี
บ้างบางรายวิชาในคณะวิชาที่เปิดใหม่ เช่น คณะการ
จัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว นักศึกษาให้ทัศนะว่า
อาจารย์ผู้สอนมีประสบการณ์น้อย การเข้าสอนเต็มเวลา
ของอาจารย์ผู้สอนบ่งบอกถึงความรับผิดชอบและอุทิศ
เวลาของอาจารย์ในการทำหน้าที่อย่างเต็มประสิทธิภาพ
อย่างไรก็ตามนักศึกษาให้ทัศนะว่า อาจารย์บางท่าน
สอนจนเกินเวลาไปในช่วงเวลาที่ควรใช้เพื่อเปลี่ยนคาบ
การเรียน ทำให้มีผลกระทบต่อการศึกษาในวิชาที่มีคาบ
การเรียนต่อเนื่องกัน นักศึกษาไม่มีโอกาสได้ซักถาม
แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ถ้าอาจารย์ปรับวิธีการเรียน
การสอนให้เกิดความจำเป็นที่ต้องแสดงความคิดเห็น
ร่วมกันระหว่างผู้เรียนผู้สอนเพื่อให้ได้ความรู้ จะทำให้
โอกาสการแสดงออกของนักศึกษาเพิ่มขึ้นและเปลี่ยน
วิธีการ โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้มากขึ้น รวมทั้ง
ผู้เรียนต้องศึกษาค้นคว้าจากแหล่งอื่นด้วย นอกจากนี้ยัง
พบว่ากระบวนการเรียนการสอนชั้นปีที่ 1 มีการค้นคว้า
เพิ่มเติมนอกชั้นเรียนน้อยสาเหตุเพราะนักศึกษาชั้นปีที่ 1
มีความคิดว่าความรู้เฉพาะที่ได้รับจากห้องเรียนมาก
เพียงพอแล้ว และได้ความรู้จากรุ่นพี่ว่าข้อสอบจะไม่ออก
นอกเหนือคำบรรยายนักศึกษาจึงไม่เห็นความจำเป็นใน
การค้นคว้าเพิ่มเติม นอกจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 แล้ว

นักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ เห็นว่าห้องสมุดของมหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ในภาพรวมทุกวิทยาเขตตำรามีจำนวน
น้อย ตำราค่อนข้างเก่า วารสารไม่ทันสมัย ตำราไม่มี
ครบทุกสาขาวิชา การค้นคว้าข้อมูลจากคอมพิวเตอร์
ไม่ทันสมัย การให้บริการค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งอื่นมี
ไม่ครบทุกวิทยาเขต รวมทั้งผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดไม่
สร้างความประทับใจให้กับผู้มาใช้บริการ

ทัศนะต่อสภาพแวดล้อมด้านวิชาการที่มีค่า
เฉลี่ยของทัศนะในระดับปานกลางในประเด็นที่นักศึกษา
มีโอกาสดูแลแสดงความคิดเห็นในเรื่องการจัดการเรียน
การสอนค่อนข้างน้อย จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก
พบว่าภาระลงทะเบียนเรียนในวิชาที่ต้องการขึ้นอยู่กับ
อาจารย์ผู้สอน และคณะวิชาที่รับผิดชอบ ไม่ได้มีการ
เปิดสอนตลอดเวลาทุกภาคการศึกษา วิทยาเขตปัตตานี
นักศึกษามีปัญหาเวลาเรียนของวิชาเอกซ้ำซ้อนกันจนไม่
สามารถลงทะเบียนเรียนได้ รวมทั้งการลงทะเบียนเรียน
วิชาโทข้ามคณะวิชาจะมีปัญหาในการลงทะเบียนเช่น
เดียวกัน ส่วนวิทยาเขตภูเก็ต นักศึกษาทุกคนลง
ทะเบียนเรียนในแต่ละชั้นปีเหมือนกันหมดตามที่คณะ
กำหนด เพื่อเป็นการแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการ
สอน นักศึกษาเสนอให้มหาวิทยาลัยนำระบบการลง
ทะเบียนที่ดีและเน้นความต้องการของนักศึกษาและการ
ปรับปรุงเนื้อหาวิชาควรถามความเห็นของผู้เรียน
และตลาดแรงงานด้วย

สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรม นักศึกษามี
ทัศนะว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อ
พิจารณาแต่ละข้อส่วนใหญ่มีทัศนะอยู่ในระดับปานกลาง
ส่วนทัศนะที่อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำคือ
นักศึกษาให้ความร่วมมือและสนใจในการจัดกิจกรรม
มหาวิทยาลัยให้การสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกใน
การจัดกิจกรรมและการมีโอกาสร่วมกิจกรรมทั้ง
ภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย จากการสัมภาษณ์
แบบเจาะลึกพบว่า การจัดกิจกรรมของนักศึกษาทุก
วิทยาเขตประสบปัญหาเดียวกันคือ การขาดงบประมาณ
สนับสนุนจากมหาวิทยาลัย กิจกรรมหลาย ๆ กิจกรรม
ต้องงดจัดเพราะขาดการสนับสนุนซึ่งมีลักษณะเดียวกับ
มหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่พบว่าการจัดกิจกรรมของนักศึกษา
ยังจัดได้ไม่ดีเพราะมีอุปสรรคด้านงบประมาณ (อนันต์

ภูมววรรณ, 2517; ระพินทร์ ฉายมงคค, 2526; สุกรี เมฆทนต์, 2535) นอกจากนี้กิจกรรมบางกิจกรรมมีการประชาสัมพันธ์น้อยมากข้อมูลไม่ทั่วถึง เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาระหว่างมหาวิทยาลัย มีนักศึกษาจำนวนมากที่ไม่ได้รับข้อมูลซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ ระพินทร์ ฉายมงคค (2526) ที่พบว่าอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และมหาวิทยาลัยศิลปากร ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเพราะขาดข้อมูลจากการประชาสัมพันธ์ของฝ่ายกิจการนักศึกษา

ในวิทยาเขตหาดใหญ่การจัดกิจกรรมของแต่ละคณะฯ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึกพบว่า ได้รับการสนับสนุนไม่เท่าเทียมกัน กีฬาบางประเภทไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร เช่น การเล่นกีฬาเป็นทีมจะได้รับการสนับสนุนน้อยกว่ากีฬาที่เล่นกันน้อยคน เช่น มีสนามเทนนิสมากมาย ขณะที่สนามบาสเก็ตบอลไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้เล่น นักศึกษาได้รับการอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมนักศึกษาน้อยมากเพราะมหาวิทยาลัยมีอุปกรณ์ไม่เพียงพอ อุปกรณ์ที่จำเป็นและไม่มีในมหาวิทยาลัยนักศึกษาต้องดิ้นรนจัดหาด้วยตนเอง อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการจัดทำกิจกรรม เมื่อนักศึกษาจัดกิจกรรมขึ้นจะได้รับความร่วมมือจากอาจารย์ที่ได้รับเชิญเข้าร่วมกิจกรรมไม่เกิน 30% ของผู้รับเชิญ ซึ่งในความเป็นจริงนักศึกษาต้องการให้อาจารย์ได้เข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้งเพื่อจะเข้าใจนักศึกษามากขึ้น และสามารถชี้แนะสิ่งที่ถูกต้องให้กับนักศึกษารวมทั้งเป็นการช่วยลดช่องว่างระหว่างวัยได้เป็นอย่างดี และช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาได้ระดับหนึ่งด้วย กิจกรรมที่นักศึกษาสนใจเข้าร่วมด้วยความเต็มใจ และนักศึกษาสนใจคือ กิจกรรมที่เกี่ยวกับวิชาชีพของตนเองเพราะได้ประโยชน์โดยตรง กิจกรรมของชมรมที่ประสบผลสำเร็จในการจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมบันเทิง นักศึกษาเข้าร่วมงานจำนวนมากที่สุดเพราะได้คลายเครียด กิจกรรมบางประเภทจะได้รับความสนใจในการจัด เช่น งานลอยกระทงของวิทยาเขตหาดใหญ่ เพราะเป็นกิจกรรมที่เปิดกว้างให้ทั้งนักศึกษานักศึกษาและคนทั่วไปเข้าร่วมได้ สำหรับวิทยาเขตปัตตานี นักศึกษาชอบเข้าเป็นสมาชิกชมรมนาฏศิลป์และดนตรีไทยมากเพราะได้แสดงออก กิจกรรมที่จัดนอกสถานที่

จะได้รับความสนใจเข้าร่วมเพราะการได้ออกนอกสถานที่ เป็นสิ่งดึงดูดใจได้เรียนรู้การใช้ชีวิตร่วมกัน มีโลกทัศน์กว้าง ได้เรียนรู้ชีวิตจริง รู้จักสังคมมากขึ้น เรียนรู้การบริหารจัดการ การทำงานเป็นทีม และการประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานราชการและเอกชน นักศึกษาเสนอให้มหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมสร้างผู้นำชมรมเพื่อเป็นผู้นำกิจกรรมที่ดีแก่นักศึกษาซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ระพินทร์ ฉายมงคค (2526) ที่พบว่าปัญหาในการจัดกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และมหาวิทยาลัยศิลปากรขาดประสิทธิภาพ เพราะขาดผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักศึกษา

สภาพแวดล้อมด้านบริการนักศึกษา นักศึกษามีทัศนะว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่มีทัศนะอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ คือ มหาวิทยาลัยให้บริการแนะแนวด้านการให้คำปรึกษาส่วนตัวซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ ไพโรจน์ ดวงวิเศษ (2533) ที่พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยครูสงขลาให้ทัศนะค่อนข้างต่ำในเรื่องการให้บริการแนะแนวในด้านให้คำปรึกษาส่วนตัวที่ได้รับบริการน้อย อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกพบว่า วิทยาเขตปัตตานี ประสบผลสำเร็จในการจัดให้คำปรึกษาในเรื่องปัญหาส่วนตัวทาง Hot line และมีอาจารย์สาขาจิตวิทยาคอยให้คำแนะนำปรึกษา สำหรับในวิทยาเขตหาดใหญ่ซึ่งจัดให้มีโครงการบ้านวัยใสโดยอาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ เพื่อให้คำปรึกษาและแนะนำในเรื่องปัญหาส่วนตัวของนักศึกษา แต่นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ทราบวัตถุประสงค์ที่จัดโครงการนี้ ทำให้ไม่กล้าหาญหรือกลัวความลับส่วนตัวรั่วไหลจึงไม่นิยมใช้บริการ ในส่วนของอาจารย์ที่ปรึกษาจะทำหน้าที่ให้คำแนะนำในการศึกษาและเลือกวิชาเรียนเป็นอย่างดี ทั้งนี้เนื่องจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้จัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาในแต่ละคณะวิชา อาจารย์ที่ปรึกษา 1 คน ดูแลนักศึกษาไม่เกิน 15 คน และเป็นลักษณะการดูแลด้านวิชาการเป็นหลัก โดยอาศัยข้อมูลจากฝ่ายทะเบียนมาประกอบการให้คำปรึกษาและเป็น การให้คำปรึกษาตลอดระยะเวลาที่เป็นนักศึกษา แต่คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนในวิชาพื้นฐาน อาจารย์และมหาวิทยาลัยให้คำแนะนำน้อย ส่วนใหญ่ได้รับคำแนะนำ

จากรุ่นพี่มากกว่า นักศึกษาเสนอให้จัดกิจกรรมที่สร้างระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่ดี นอกจากนี้การแนะนำการอาชีพในบางคณะฯ ได้จัดให้กับนักศึกษาเป็นอย่างดี แม้แต่ในระดับภาควิชาก็จัดกิจกรรมให้ด้วย แต่ในระดับมหาวิทยาลัยจัดให้น้อยมาก เจ้าหน้าที่แนะนำของกองกิจการนักศึกษาควรทำงานเชิงรุก จัดกิจกรรมที่ทันสมัย ทั้งการแนะนำการอาชีพและการดำรงชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสมในสังคมที่นักศึกษาต้องออกไปเผชิญ

ในเรื่องข้อมูลข่าวสารรอบตัว นักศึกษาส่วนใหญ่ให้สัมภาษณ์ว่าได้ข้อมูลข่าวสารเกือบทุกเรื่องจากระดับภาควิชาและคณะมากที่สุด มหาวิทยาลัยไม่มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่ดีควรให้นักศึกษาเท่าที่ควร บอร์ดประชาสัมพันธ์ไม่ค่อยได้รับการดูแลในเรื่องรูปแบบ และด้านเนื้อเรื่อง สถานที่ตั้งควรอยู่ในที่ปลอดภัย

ในส่วนของการบริการกรณีเจ็บป่วย นักศึกษา มีทัศนคติว่าผู้ที่อาศัยในหอพักควรมีระบบให้การดูแลจากผู้ที่มีความรู้จริงที่สามารถใช้บริการได้ในเวลากลางคืน ไม่ใช้อยู่ปฏิบัติงานเฉพาะเวลาราชการ และในกรณีไม่มีนักศึกษาป่วยมาใช้บริการและเป็นเวลาราชการพยาบาล เจ้าหน้าที่ควรจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยให้กับนักศึกษา

การรับบริการจากห้องสมุดทั้งวิทยาเขต ใหญ่และปัตตานีนักศึกษาประสบปัญหาความไม่เต็มใจของเจ้าหน้าที่ให้บริการ แต่การปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ระดับหัวหน้าได้รับบริการดี อย่างไรก็ตามระบบบริการยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพในด้านการให้คำแนะนำในการสืบค้น รวมทั้งไม่ค่อยมีอุปกรณ์ที่ทันสมัยไว้บริการด้วย

นักศึกษายังได้แสดงทัศนคติเพิ่มเติมที่สำคัญ มีดังนี้ (1) ควรมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการประจำอยู่ทุกหอพักของมหาวิทยาลัย ซึ่งผลจากการวิจัยของ วิชชาเพชรขาว (2531) พบว่าอาจารย์ที่ปรึกษาหอพักวิทยาเขต ใหญ่ไม่ได้พักอยู่ในหอพัก และการมีอาจารย์ที่ปรึกษาประจำหอพักนอกจากจะได้ปรึกษาทางวิชาการแล้ว จะได้เป็นพี่เลี้ยงที่คอยดูแลและช่วยเหลือเรื่องอื่นๆ ได้ด้วย (2) ควรมีครัวรวมในทุกชั้นของหอพักเพราะทำให้นักศึกษาประหยัดและสะดวกในการบริการตนเองหลังเวลาปิดทำการของร้านค้า นักศึกษาต้องการห้องครัว

พร้อมอุปกรณ์พื้นฐานในการเก็บรักษาและปรุงอาหารอย่างง่าย ๆ ให้กับตนเอง (3) จัดเครื่องซักผ้าแบบหยอดเหรียญไว้ตามหอพัก เพราะจะประหยัดกว่าการใช้บริการของเอกชน (4) ให้มหาวิทยาลัยจัดการบริหารโรงอาหารเอง เพราะไม่ไว้วางใจในเรื่องความสะอาด สุขอนามัย (5) ควรมีเจ้าหน้าที่พยาบาลประจำหอพัก (6) ควรมีห้องคอมพิวเตอร์ออนไลน์ตลอด 24 ชั่วโมงในทุกหอพักของมหาวิทยาลัย โดยให้จัดระบบการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โดยเรียกเก็บค่าบริการเพื่อเป็นการป้องกันการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โดยไร้ประโยชน์ได้ระดับหนึ่ง (7) มหาวิทยาลัยควรมีความเข้มงวดในเรื่องจรรยาบรรณผู้ใช้รถใช้ถนน นักศึกษาผู้ขับที่ทุกคนต้องมีใบอนุญาตขับที่จึงใช้รถได้ การทำผิดกฎจราจรให้มีการจับ ปรับ และกระทำอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดไป

สภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อน
นักศึกษามีทัศนะว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่มีทัศนะอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนทัศนคติที่อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำคือ รู้สึกเสียใจว่า ห่วง เมื่ออยู่ภายในมหาวิทยาลัย นักศึกษาส่วนใหญ่ให้สัมภาษณ์ว่าในปีแรกของการเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยจะคบเพื่อนที่มาจากโรงเรียนมัธยมด้วยกันหรือจังหวัดเดียวกัน เมื่อแยกวิชาเอกแล้วจะเลือกคบคนที่เข้าใจกันจนสามารถคุยกันได้ทุกเรื่อง การเรียนจะรับฟังจากรุ่นพี่เป็นส่วนใหญ่โดยเฉพาะจะเลือกวิชาที่อาจารย์ให้เกรดดี มีตำราพอเพียง ส่วนใหญ่นักศึกษาจะมาจากผู้มีภูมิลำเนาในภูมิภาคเดียวกัน มีลักษณะทางสังคม วัฒนธรรมและอายุใกล้เคียงกัน เมื่อมาอยู่ร่วมสถาบันเดียวกันจึงปรับตัวเข้ากับเพื่อนและรุ่นพี่ได้เป็นอย่างดี ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับผลการวิจัยของ มั่นเกียรติ โกศลนริวัตวงศ์ (2527) พบว่า อาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อนตรงกับที่ระดับที่พึงประสงค์ คือ นักศึกษาส่วนใหญ่มีอายุใกล้เคียงจะเข้ากับเพื่อน ๆ ได้ดี และผลการวิจัยของ ไพโรจน์ ดั่งวิเศษ (2533) ที่ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง คือ การปรับตัวเข้ากับเพื่อน ๆ ได้ดี เพราะมีอายุใกล้เคียงและมาจากภูมิภาคเดียวกัน มีสภาพทางสังคมและ

วัฒนธรรมเหมือนกัน อย่างไรก็ตามมีบ้างที่นักศึกษาที่มีทัศนคติว่า รู้สึกเจ็บเหงา ว้าเหว่ เมื่ออยู่ในมหาวิทยาลัย ซึ่งอาจมีได้บ้างในบางช่วงเวลา และบางคนเพราะการจากภูมิลำเนาอยู่ในสถานที่ใหม่ในปีแรกๆ ทำให้ความคุ้นเคยยังมีอยู่น้อย

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมเกี่ยวกับทัศนคติของนักศึกษาทั้ง 5 ด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีระดับคะแนนค่าเฉลี่ยสภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อน ด้านวิชาการ ด้านกิจการนักศึกษา ด้านกายภาพ และด้านบริการนักศึกษา เท่ากับ 3.49, 3.25, 2.95, 2.93 และ 2.84 ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

3. การเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามตัวแปรเพศ ระดับชั้นปี วิทยาเขตที่ศึกษา และกลุ่มวิชาที่ศึกษา (ตารางที่ 3)

3.1 นักศึกษาชายและนักศึกษานิสิตหญิง มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยรวมทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักศึกษาชายและนักศึกษานิสิตหญิงมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมด้านกายภาพและบริการนักศึกษาไม่แตกต่าง แต่ด้านวิชาการ ด้านกิจกรรมนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของทัศนคติของนักศึกษานิสิตหญิงแต่ละด้าน

ตารางที่ 2 ทัศนคติของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยรวม 5 ด้าน

สภาพแวดล้อม	\bar{X}	S.D
ด้านกายภาพ	2.93	0.52
ด้านวิชาการ	3.25	0.52
ด้านกิจกรรมนักศึกษา	2.95	0.65
ด้านบริการนักศึกษา	2.84	0.63
ด้านความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อน	3.49	0.44
รวม	3.14	0.39

จะพบว่ามีความเฉลี่ยทางสถิติสูงกว่าของนักศึกษาชาย ทั้ง 5 ด้าน เมื่อพิจารณารายข้อในแต่ละด้านของสภาพแวดล้อมเฉพาะข้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่พบว่าค่าเฉลี่ยของทัศนคติของนักศึกษานิสิตหญิงสูงกว่าของนักศึกษาชายทุกข้อ ซึ่งทัศนคติโดยรวมแตกต่างกันนั้นสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สืบพงศ์ จินดาผล (2533) พบว่า นิสิตชายและนิสิตหญิงของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา มีปัญหาในการเรียนและการปรับตัวแตกต่างกัน นิสิตชายมีปัญหามากกว่านิสิตหญิง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนิสิตชายและนิสิตหญิงมีความแตกต่างกันในด้านอุปนิสัยใจคอ ภาวะด้านอารมณ์ รวมไปถึงพฤติกรรมตอบสนองต่อสภาวะต่างๆ ที่ต่างกัน

3.2 นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ชั้นปีที่ต่างกันมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมโดยรวม 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 จะมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด รองลงมาคือชั้นปีที่ 2 ชั้นปีสุดท้าย และชั้นปีที่ 3 โดยที่ด้านกายภาพ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีทัศนคติสูงกว่านักศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 และ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนระหว่างชั้นปีอื่นๆ มีทัศนคติไม่แตกต่างกัน และนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 มีทัศนคติสูงกว่าทัศนคติของนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีสุดท้าย ในด้านวิชาการ ด้านกิจกรรมนักศึกษาและด้านบริการนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในกรณีที่นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นต่างจากนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีสุดท้าย ในสภาพแวดล้อม ด้านวิชาการ ด้านกิจกรรมนักศึกษา และด้านบริการนักศึกษานั้นเนื่องจากนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 มีประสบการณ์ชีวิตในมหาวิทยาลัยน้อยกว่านักศึกษาระดับชั้นปีที่ 2, 3 และปีสุดท้าย ซึ่งโอกาสในการพิจารณาถึงต่างๆ ย่อมมีข้อมูลมาประกอบการพิจารณาน้อยกว่าชั้นปีอื่นๆ ที่ใช้ชีวิตและเก็บเกี่ยวประสบการณ์อยู่ในมหาวิทยาลัยนานกว่า ดังงานวิจัยของ ประภาศรี สุนันทบุตร (2522) ที่พบว่า นักศึกษามีระยะเวลาศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรวมค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน และผลการวิจัยของ ไพโรจน์ ด้วงวิเศษ (2533) ที่พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยครูสงขลาในระดับชั้นปีที่ต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อม

ตารางที่ 3 ความแตกต่างของทัศนะของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยจำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ

ตัวแปร	ด้านกายภาพ	ด้านวิชาการ	กิจกรรมนักศึกษา	บริการนักศึกษา	กลุ่มเพื่อน	รวม
เพศ						
- ชาย	2.92	3.20	2.82	2.82	3.46	3.09
- หญิง	2.93	3.28	3.03	2.85	3.51	3.16
T (t-statistic)	-0.1	-2.61**	-5.78*	-0.90	-2.08	-3.10**
ชั้นปี						
- ชั้นปีที่ 1	3.01 ^a	3.34 ^a	3.17 ^a	2.98 ^a	3.51	3.23 ^a
- ชั้นปีที่ 2	2.88 ^b	3.24 ^b	2.91 ^b	2.79 ^b	3.49	3.11 ^b
- ชั้นปีที่ 3	2.87 ^b	3.18 ^b	2.87 ^b	2.82 ^b	3.50	3.09 ^b
- ชั้นปีที่สุดท้าย (4-6)	2.94 ^b	3.24 ^b	2.85 ^b	2.78 ^b	3.46	3.11 ^b
F (F-statistic)	4.76**	4.87**	17.64**	7.01**	0.58	9.22**
วิทยาเขต						
- หาดใหญ่	2.97 ^a	3.20	2.92 ^a	2.84	3.47 ^{a,c}	3.14
- ปัตตานี	2.78 ^b	3.28	3.07 ^b	2.85	3.55 ^{b,d}	3.13
- ภูเก็ต	3.05 ^a	3.26	2.76 ^a	2.73	3.44 ^{c,d}	3.15
F (F-statistic)	16.28**	0.85	7.81**	0.61	3.69*	0.06
กลุ่มวิชา						
วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี	2.92 ^{a,c}	3.21 ^a	2.86 ^a	2.84	3.46 ^a	3.10 ^a
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	3.09 ^{a,d}	3.43 ^b	3.04 ^b	2.91	3.45 ^a	3.25 ^b
สังคมศาสตร์	2.84 ^b	3.19 ^a	2.99 ^a	2.81	3.54 ^b	3.11 ^a
F (F-statistic)	20.79**	21.74**	9.05**	2.51	6.43**	13.79**

*P< 0.5, **P<0.01

หมายเหตุ: ตัวอักษรกำกับที่เหมือนกันแสดงว่าค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในระดับที่กำหนด ตัวอักษรที่กำกับต่างกันแสดงว่าค่าเฉลี่ยต่างกันในการเปรียบเทียบตัวแปรต่างๆ แต่ละด้านด้วยวิธีการ LSD

วิทยาลัยครูสงขลา โดยส่วนรวม 6 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านวิชาการ ด้านบริหาร ด้านความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อน และด้านบริการนักศึกษาแตกต่างกัน รวมทั้งการวิจัย ลักษณะนิสิตมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาของทองเรียน อมรัชกุล (2525) ซึ่งได้สรุปว่าแนวความคิดของแต่ละชั้นปีแตกต่างกันออกไปตามระยะเวลา และประสบการณ์ในการใช้ชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัย

นิสิตชั้นปีที่ 1 เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยเพื่อหวังความสำเร็จในเชิงวิชาการ สนใจในการศึกษาหาความรู้ความคิดต่างๆ แสวงหาฐานะส่วนตัว ต้องการเข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหาของโลก รวมทั้ง

แสวงหาเอกลักษณ์ของตน มีความเป็นมิตร ผูกพันกับเพื่อนและชอบอยู่รวมกลุ่ม เป็นผู้ที่มีมนุษยธรรม สุภาพเรียบร้อย ให้ความสำคัญและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความรู้สึกทั่วไปของกลุ่มนี้เมื่อเข้ามาอยู่ในมหาวิทยาลัย คือ มีความกลัวผสมความตื่นเต้น และจะเข้าร่วมกิจกรรมทุกประเภท นิสิตชั้นปีที่ 2 จะไม่ค่อยพอใจมหาวิทยาลัย ในบางคราวจะมีความเบื่อ เฉยๆ ไม่ยินดียินร้ายกับสภาพทั่วไปของมหาวิทยาลัย เพราะเมื่อขึ้นชั้นปีที่ 2 การเอาใจใส่จากรุ่นพี่จะลดลง ทำให้เกิดความรู้สึกถูกทอดทิ้ง ไม่มีคนเอาใจใส่ และคิดไปเองว่ากลุ่มตนขาดความรับผิดชอบจึงรวมตัวเป็นกลุ่ม และเข้าเพื่อนฝูงมาก

ขึ้น นิสิตชั้นปีที่ 3 จะต่อเนื่องจากกลุ่ม 2 จึงมีความเป็นอยู่และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มสูงมาก มีความคิดเห็นแนวเดียวกันทั้งกลุ่ม มีค่านิยมคล้ายกัน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเริ่มวิพากษ์วิจารณ์มหาวิทยาลัยรุนแรงขึ้น นิสิตชั้นปีที่ 4 จะสนใจโลกภายนอกมหาวิทยาลัย สนใจเรื่องส่วนตัวและชีวิตหลังจบปริญญาตรีมากขึ้น

ในด้านความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อนไม่มีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเรียนอยู่ในระดับชั้นปีใด ดังเช่น ความเห็นของ สุชา จันท์ธรม และสุรางค์ จันท์ธรม (2518) ที่กล่าวเกี่ยวกับการคบเพื่อนของเด็กวัยรุ่นว่า การคบเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญมาก ฉะนั้นอิทธิพลของกลุ่มจึงมีต่อเด็กมาก เช่นเดียวกับการคบเพื่อนเป็นความต้องการประการหนึ่งของเด็กวัยรุ่นและต้องการคบเพื่อนต่างเพศด้วย การเลือกเพื่อนของเด็กวัยรุ่น โดยมากมักเลือกผู้ที่มีรสนิยมตรงกัน มีทัศนคติคล้ายคลึงกัน และขนาดร่างกายเท่าๆ กัน ผู้ชายจะรวมกลุ่มกับผู้ชายด้วยกันก่อน ซึ่งเป็นเช่นเดียวกับผู้หญิง และมีกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน

3.3 นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาเขตหาดใหญ่ ปัตตานี และภูเก็ต มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมโดยรวม 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะเป็นเพราะในการจัดการด้านการเรียนการสอนทุกสาขาวิชาของทุกวิทยาเขต ใช้การจัดการในมาตรฐานเดียวกันทั้งคุณภาพทางวิชาการและคุณภาพของผู้สอน การดูแลเอาใจใส่ การจัดตำราเรียน ห้องสมุด และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแสวงหาความรู้ได้อย่างเพียงพอ จึงทำให้ทัศนคติของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมด้านวิชาการในแต่ละวิทยาเขตไม่แตกต่างกัน ส่วนทัศนคติด้านกายภาพ ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านบริการนักศึกษาและความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อนแตกต่างกัน

3.3.1 ด้านกายภาพ ทัศนคติของนักศึกษาที่ศึกษาในวิทยาเขตหาดใหญ่และวิทยาเขตภูเก็ต แตกต่างจากทัศนคติของนักศึกษาที่ศึกษาในวิทยาเขตปัตตานี ซึ่งค่าเฉลี่ยทัศนคติของนักศึกษาในวิทยาเขตภูเก็ต และวิทยาเขตหาดใหญ่สูงกว่าค่าเฉลี่ยทัศนคติของนักศึกษาในวิทยาเขตปัตตานี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารอาคารเพื่อรองรับการเรียนการสอนมีความแตกต่างกันออกไป รวมทั้งลักษณะสาขาวิชาที่เรียนทางสังคมศาสตร์

ซึ่งไม่มีการเรียนการสอนในห้องปฏิบัติการ บ่อยครั้งที่นักศึกษาทางสาขาวิทยาศาสตร์ต้องเรียนในห้องปฏิบัติการนอกเวลาราชการโดยเฉพาะในวิทยาเขตหาดใหญ่ จนนักศึกษาไม่ค่อยรู้สึกแตกต่างในการใช้อาคารเรียนระหว่างกลางวันและกลางคืนเหมือนที่วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งส่วนใหญ่จะเงียบและมีมืดมากกว่ากัน เช่นเดียวกับวิทยาเขตภูเก็ต และปัตตานี ซึ่งเป็นเมืองท่องเที่ยวกับเมืองที่เงียบสงบ

3.3.2 ด้านกิจกรรมนักศึกษา ทัศนคติของนักศึกษาวิทยาเขตปัตตานีแตกต่างจากนักศึกษาวิทยาเขตหาดใหญ่ และภูเก็ต โดยมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติของนักศึกษาสูงกว่านักศึกษาในวิทยาเขตหาดใหญ่ และภูเก็ต ทั้งนี้อาจจะเป็นเนื่องมาจากลักษณะสาขาการเรียนของวิทยาเขตปัตตานีส่วนใหญ่เป็นด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ การเรียนในแต่ละรายวิชาอาจจะไม่หนักและเข้มงวดเท่านักศึกษาในวิทยาเขตหาดใหญ่ที่เป็นการเรียนด้านวิทยาศาสตร์ ทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่ในวิทยาเขตปัตตานีมีโอกาสร่วมกิจกรรมได้มากกว่าวิทยาเขตหาดใหญ่ ส่วนในวิทยาเขตภูเก็ต นักศึกษามีเพียง 1 คณะวิชา กิจกรรมจึงค่อนข้างน้อย และอยู่ในระยะเริ่มต้นจึงมีความหลากหลายของกิจกรรมน้อยกว่า

3.3.3 ด้านวิชาการและด้านบริการ นักศึกษา ทัศนคติของนักศึกษาวิทยาเขตหาดใหญ่ ปัตตานี และภูเก็ตไม่แตกต่างกัน อาจจะเป็นเนื่องมาจากการเรียนการสอนและการให้บริการนักศึกษาเป็นระบบเดียวกันทั้งมหาวิทยาลัย

3.3.4 ด้านความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อน ทัศนคติของนักศึกษาในวิทยาเขตปัตตานีแตกต่างจากทัศนคติของนักศึกษาวิทยาเขตหาดใหญ่ อันอาจจะเป็นเนื่องมาจากลักษณะวิชาที่เรียน สังคมเมืองที่มหาวิทยาลัยตั้งอยู่ ซึ่งแตกต่างกันในเรื่องสภาพเศรษฐกิจ ศาสนาและวัฒนธรรม ตลอดจนการเป็นแหล่งท่องเที่ยวของเมืองหาดใหญ่ และลักษณะวิชาที่มีลักษณะการเรียนแบบแข่งขันกันเรียน และการเรียนแบบปกติเป็นตัวประกอบในการคบเพื่อนได้ระดับหนึ่งด้วย

3.4 นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จำแนกตามกลุ่มวิชาที่เรียนคือ กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และกลุ่มสังคมศาสตร์ มี

ทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมทั้ง 5 ด้าน โดยรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทัศนคติของนักศึกษา ทั้ง 3 กลุ่มวิชามีความแตกต่างกัน ดังนี้

3.4.1 ด้านกายภาพ ทัศนคติของนักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีแตกต่างจากกลุ่มสังคมศาสตร์ อาจมาจากลักษณะของวิชาที่เรียนทำให้การจัดการ การก่อสร้าง การให้บริการ และการเรียนการสอนของกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพต้องสะดวกและมีความพร้อม เพราะเป็นการเรียนที่ควบคู่ไปกับการให้บริการด้านสุขภาพ และชีวิตของประชาชนในชุมชน ส่วนทัศนคติของนักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพสูงกว่าของกลุ่มวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีเพราะมีความพร้อมในการเรียนภาคปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลดีต่อการเรียนที่มุ่งรับผิดชอบต่อสุขภาพ และชีวิตคน ขณะที่กลุ่มวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีเรียนไม่เข้มงวดเท่า

3.4.2 ด้านวิชาการ ทัศนคติของนักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพแตกต่างจากกลุ่มวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและกลุ่มสังคมศาสตร์ ทั้งนี้เป็นเพราะการเรียนการสอนทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ เรียนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของชีวิตมนุษย์ซึ่งความเข้มข้นและเอาจริงเอาจังในภาคปฏิบัติ ย่อมต้องอาศัยวิชาการและผู้สอนที่เข้มงวดกว่าการเรียนอีก 2 กลุ่มวิชา ซึ่งมีความเข้มข้นการเรียนและการปฏิบัติการลดลงไปตามลำดับ

3.4.3 ด้านกิจกรรมนักศึกษา ทัศนคติของนักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีแตกต่างจากกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพและกลุ่มสังคมศาสตร์ อาจเกิดมาจากลักษณะการเรียนของกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีการเรียนกลุ่มย่อยมากกว่ากลุ่มวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และการเข้าสังคมเพื่อนฝูงของกลุ่มสังคมศาสตร์จะบ่อยกว่ากลุ่มวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การทำกิจกรรมแต่ละกลุ่มจึงต่างกันไปตามลักษณะการเกาะกลุ่มเรียน และการเข้ากลุ่มสังคมกับเพื่อน

3.4.4 ด้านบริการนักศึกษา ทัศนคติของนักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพและกลุ่มวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีแตกต่างจากกลุ่มสังคมศาสตร์ ทั้งนี้เนื่องจากมหาวิทยาลัยจะมีการแยกจัดบริการหอพักให้กับนักศึกษาแพทย์ พยาบาล เป็นการเฉพาะเพราะต้อง

ฝึกงานในโรงพยาบาลตลอดเวลา ส่วนกลุ่มวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและกลุ่มสังคมศาสตร์จะไม่ค่อยมีข้อเรียกร้องเกี่ยวกับหอพักมากนักเพราะวิชาที่เรียนไม่มีการฝึกงานในโรงพยาบาลหรือในเวลาค่าคืน

3.4.5 ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน กลุ่มสังคมศาสตร์จะมีทัศนคติต่างจากกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพและกลุ่มวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี เพราะกลุ่มสังคมเพื่อนของกลุ่มสังคมศาสตร์จะใกล้ชิดกว่ากลุ่มวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีที่เรียนเป็นกลุ่มย่อยแบบหลวมๆ ขณะที่กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพเรียนเป็นแบบทีมสูง ความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อนจึงแตกต่างไปตามลักษณะการจับกลุ่มเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านกายภาพ มหาวิทยาลัย คณะวิชา ควรดำเนินการปรับปรุงเพื่อเพิ่มเติมสถานที่นั่งทำงาน นั่งอ่านหนังสือนอกห้องเรียน และที่จอดรถที่เหมาะสมเพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา
2. ด้านวิชาการ คณะวิชาควรให้นักศึกษาได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในห้องเรียนเขียนแบบคำร้องหรือแสดงความคิดเห็นโดยจดหมายปิดผนึกเพื่อเป็นทางเลือกและให้โอกาสแก่นักศึกษามากขึ้น
3. ด้านกิจกรรมนักศึกษา ควรสร้างความเข้าใจและชี้ให้เห็นประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งจัดกิจกรรมที่น่าสนใจให้มากขึ้น เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ให้นักศึกษาก่อนออกไปใช้ชีวิตในการทำงานต่อไป
4. ด้านบริการนักศึกษา มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญในด้านบริการนักศึกษาให้มากขึ้นเป็นอันดับ 2 รองจากด้านวิชาการ เพื่อเป็นการช่วยในการปรับตัวในการอยู่ในสังคมทั้งปัจจุบันและอนาคต โดยจัดทีมที่ปรึกษาแบบส่วนตัวประกอบด้วย จิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และให้บริการอย่างสม่ำเสมอตามเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ควรจัดสิ่งเหล่านี้ให้มีในทุกหอพักของมหาวิทยาลัยคือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ ห้องคอมพิวเตอร์ออนไลน์ตลอด 24 ชั่วโมง ห้องครัวรวมขนาดเล็กพร้อมตู้เย็น ไมโครเวฟ กาต้มน้ำ เต้าไฟฟ้า และอุปกรณ์รีดผ้า เครื่องซักผ้าชนิดหยอดเหรียญ โรงอาหารที่ดำเนินการโดยมหาวิทยาลัย และเจ้าหน้าที่

พยาบาลอยู่ประจำทุกหอพักในมหาวิทยาลัย

5. ด้านความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อน ควรหาทางกระตุ้นให้นักศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมและจัดกิจกรรมช่วยคลายเหงาให้นักศึกษาด้วย

นอกจากนี้ควรมีการศึกษาเฉพาะในแต่ละสภาพของสิ่งแวดล้อม เช่น หอพัก ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ปัญหาการให้บริการนักศึกษาด้านการให้คำปรึกษาส่วนตัว และศึกษาทัศนคติของนักศึกษาในแต่ละคณะวิชาทุกปีเพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงโดยแยกตามเพศ ชั้นปี วิทยาเขต และกลุ่มวิชา เพื่อให้สามารถนำผลการวิจัยไปปรับใช้ในการพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ ของทุกคณะได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ทองเรียน อมรชกุล. (2522). การบริหารกิจการนิสิต: ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: จงเจริญการพิมพ์.
- ประภาศรี สุฉันทบุตร. (2522). สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหงในทัศนะนักศึกษา. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (สำเนา).
- ไพโรจน์ ด้วงวิเศษ. (2533). การศึกษาทัศนะของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมวิทยาลัยครูสงขลา. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้. (สำเนา).
- มันเกียรติ โกศลนิตติวงศ์. (2527). สภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยครูกลุ่มภาคตะวันตกในทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (สำเนา).

- ระพีพันธ์ ฉายมงคล. (2526). การศึกษากิจกรรมนักศึกษา ด้านศิลปวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และมหาวิทยาลัยศิลปากร. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (สำเนา).
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530). การสำรวจปัญหาต่าง ๆ ของนิสิตครูศาสตร์หลักสูตรสี่ปี ปีการศึกษา 2523. ม.ป.ท.
- วิชา เพชรขาว. (2531). การศึกษาปัญหาของนักศึกษาที่อยู่ประจำหอพักมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. (สำเนา).
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2520). ราชกิจจานุเบกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.
- สืบพงศ์ จินดาผล. (2533). การศึกษาปัญหาด้านการเรียนและการปรับตัวของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา. (สำเนา).
- สุกรี เมฆทันต์. (2535). การศึกษาปัญหาการจัดกิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. (สำเนา).
- สุชา จันทน์เอม และ สุรางค์ จันทน์เอม. (2518). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: แพรววิทยา.
- อนันต์ ภูมวรรณ. (2517). การจัดกิจกรรมนิสิตในมหาวิทยาลัยวิชาการศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (สำเนา).